

AZ EURÓPAI UNIÓ PARLAMENTI ELNÖKEINEK
KONFERENCIÁJAII. NAPIRENDI PONT: KÖZELEBB A VÁLASZTÓKHOZ:
REGIONALIZMUS EURÓPÁBAN ÉS EURÓPA KULTURÁLIS
IDENTITÁSÁNAK MEGŐRZÉSE

KÖZELEBB A VÁLASZTÓKHOZ

Az Európai Unióról szóló szerződés (EUSz) szerint „Az Unió az emberi méltóság tiszteletben tartása, a szabadság, a demokrácia, az egyenlőség, a jogállamiság, valamint az emberi jogok – ideértve a kisebbségekhez tartozó személyek jogait – tiszteletben tartásának értékein alapul.” (EUSz 2. cikk)

Az EUSz továbbá kinyilvánítja, hogy a képviseleti demokrácián alapuló Unióban a polgárok közvetlen képviselte az Európai Parlamentben valósul meg, míg a tagállamok képviselét az Európai Tanácsban az állam,- illetve kormányfőjük, a Tanácsban pedig elszámoltatható kormányaik látják el. A Szerződések egyúttal minden uniós polgárnak megadják a jogot, hogy részt vegyen az Unió demokratikus életében, és a szubszidiaritás elvének megfelelően előírják, „hogy a döntéseket a lehető legnyilvánosabban és a polgárokhoz a lehető legközelebb eső szinten kell meghozni.” (EUSz 10. cikk) Az Európai Unió működéséről szóló szerződés 20., 21., 24., 227. és 228. cikkei megteremtik a szakpolitikák alakításában és a jogalkotásban való polgári részvétel lehetőségét, valamint az uniós polgárok tájékozódáshoz való és petíciós jogának érvényesíthetőségét.

A Szerződések a képviseleti demokráciát, a polgárok szerepvállalását és a civil párbeszédet a demokratikus legitimitás alapkövének tekintik. Az EU működésével kapcsolatban azonban folyamatos eszmecsere tárgya a demokratikus deficit, vagyis azon hiányosságok köre, amelyek a demokratikus elvek érvényesülésének terén – úgymint az elszámoltathatóság vagy az átláthatóság – jelentkeznek. Mindez a polgároknak olyan érzést kelthet, hogy kevés lehetőségük van véleményük hangoztatására, az Unió döntéseinek befolyásolására (EUR-Lex: [Demokratikus deficit](#)).

A demokratikus deficit csökkentésének és a képviseleti demokrácia erősítésének reményében a Lisszaboni Szerződés:

- megadta a jogot a nemzeti parlamenteknek hogy részt vegyenek az uniós döntéshozatalban;
- bevezette a 2019-ben megújított [(EU) 2019/788 rendelet] európai polgári kezdeményezés intézményét;
- megreformálta az Európai Parlament működését

és megerősítette döntéshozói jogkörét (EUR-Lex: [Lisszaboni Szerződés](#)).

A szubszidiaritás elvének jelentőségét mutatja, hogy az [Európa jövőjéről szóló konferencia](#) javaslatai sorában (40.) az Unió polgárai kulcsfontosságúnak vélték az aktív szubszidiaritást és a többszintű kormányzást. Ennek kapcsán a régiók, városok és települések véleménynyilvánítási csatornáinak megerősítését, továbbá az Unió jogalkotásában a nemzeti és regionális parlamentek szerepének növelését javasolták ([a Tanács Főtitkársága 2022](#)). A demokratikus deficit csökkentése érdekében a LXXII. COSAC plenáris ülése 2024-ben Budapesten ugyancsak a nemzeti parlamentek szerepének erősítését szorgalmazta az uniós politikák alakításában ([C/2024/7493](#)).

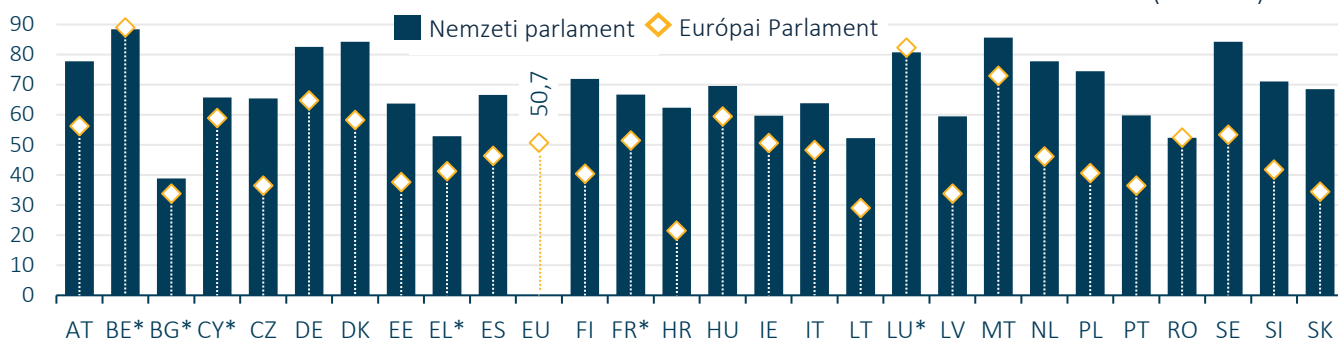
A polgárok uniós döntéshozatali folyamatokban való szerepvállalásának előmozdítását és a demokratikus deficit csökkentését szorgalmazták a kormányok ([10119/24](#)), a nemzeti parlamentek ([C/2024/3416](#)), valamint az Európai Bizottság [[COM\(2020\) 790 final](#); [COM\(2023\) 630 final](#); [C\(2023\) 8627 final](#)], miként az Európai Parlament is [[P9_TA\(2021\)0345](#); [P9_TA\(2023\)0427](#)].

Az Európai Tanács 2024–29-es időszakra szóló stratégiai menetrendje fontosnak tartja, hogy megerősítse a polgárok szerepvállalását ([EUÇO 15/24](#), melléklet). Emellett az EU Tanácsa az uniós ifjúsági stratégiában (2019–27) célul tűzte ki, hogy növelje a fiatalok demokratikus szerepvállalását és bevonja őket a döntéshozatalba ([2019/C 189/01](#)), melynek fontosságára 2024-ben is felhívta a figyelmet ([C/2024/3528](#)). E célt szolgálja az EU ifjúsági párbeszéd [sorozata](#), melynek során az EU döntéshozói 18 hónapos ciklusokban hallgatják meg az Unió fiataljainak véleményét.

A demokratikus legitimitás erősítését szolgálta – nem európai uniós intézményként – az Európa Tanács Miniszteri Bizottságának több ajánlása is, kiemelve a helyi szintű demokratikus részvétel támogatását, valamint a deliberatív demokrácia működési példáit [[CM/Rec\(2018\)4](#); [CM/Rec\(2023\)6](#)]. ♦

1

A LEGUTÓBBI NEMZETI ÉS A 2024. ÉVI EURÓPAI PARLAMENTI VÁLASZTÁSOK RÉSZVÉTELI ADATAI (százalék)

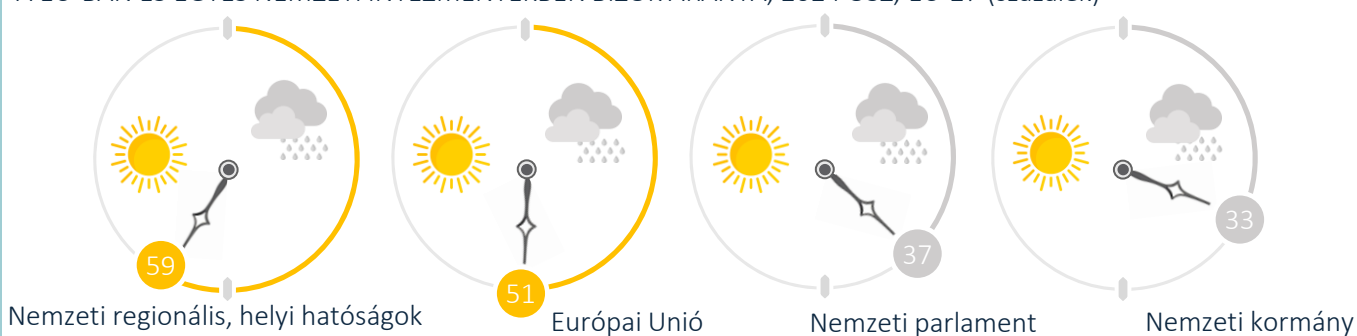

Kétkamarás parlament esetén az adatok az alsóházi (képviseelőházi) választásra vonatkoznak.

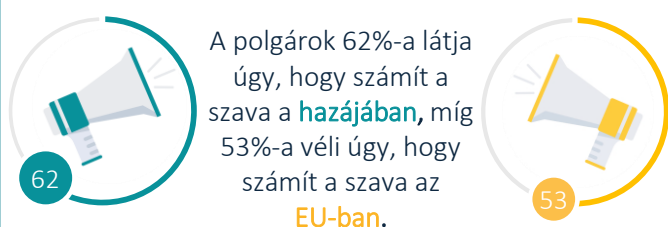
*A választás kötelező.

2

A EU-BAN ÉS EGYES NEMZETI INTÉZMÉNYEK BEN BÍZÓK ARÁNYA, 2024 ŐSZ, EU-27 (százalék)

3

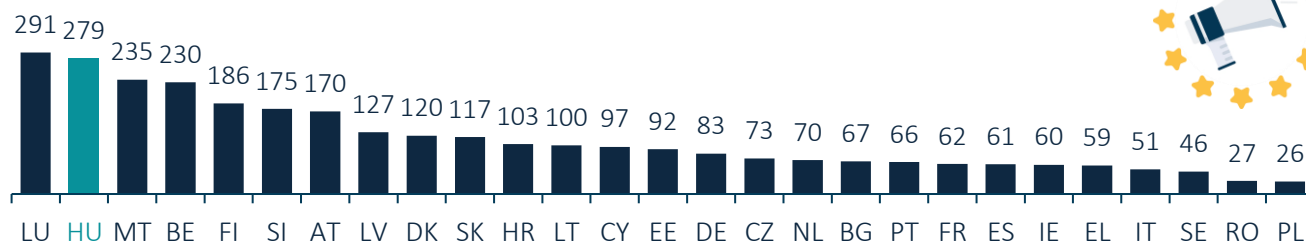

4

EURÓPAI POLGÁRI KEZDEMÉNYEZÉSEK ADATAI, 2012–2025

5

AZ EURÓPA JÖVŐJE KONFERENCIA TÖBBNYELVŰ DIGITÁLIS PLATFORMJÁNAK AKTIVITÁSI ADATAI
Hozzájárulások (ötlet, javaslat) száma százezer lakosra vetítve

FORRÁSOK

- 1 | Európai Parlament: [2024. évi európai választások eredményei](#), IPU Parline: [Parlamentari választások](#); IDEA: Választási részvétel adatbázis | 2 | 3 | Európai Bizottság (2024): [Sztenderd Eurobarométer 102 – 2024, ősz](#) | 4 | [Európai polgári kezdeményezés](#) | 5 | Kantar Public (2022): [Az Európa Jövője Konferencia többnyelvű digitális platformja](#). Végleges jelentés.